RAMONIŠKIŲ SENKAPIS

Rimantas KRAUJALIS

Ramoniškių senkapis (Šakių r., Kidulių sen.) yra vieškelio, vedančio iš Sudargo į Kaliningrado sritį, dešinėje pusėje, apie 4 km į ŠV nuo Sudargo ir apie 300 m į PR nuo valstybinės Lietuvos–Rusijos sienos. Netoliese, už Šilupio upelio, buvo 1969 m. J. Antanavičiaus tyrinėtas Ramoniškių kapinynas (žr. *ATL 1968 ir 1969 metais*, V., 1970, p. 43–44). Pirmasis Ramoniškių kapinynas beveik visiškai sunaikintas kasant žvyrą. Panašus likimas ištiko ir antrąjį, vėlesnio laikotarpio kapinyną. Šiuo metu išlikusią senkapio dalį supa žvyro karjerai, nuo tos vietos, kurioje dar išlikę kapų, mechanizuotai nustumdytas paviršinis dirvos sluoksnis. Šių darbų metu dalis kapų suardyta – paviršiuje aptikta gana daug žmonių kaulų, pavienių dirbinių. Tačiau ir nesuardytiems kapams gresia sunykimas, nes juos nuo paviršiaus teskiria plonas stambaus žvyro sluoksnis.

1997–1999 m. Ramoniškių senkapyje ištirtas bendras 430 m² plotas. Aptikti 23 griautiniai kapai, kurių didžioji dalis smarkiai apardyta. Remiantis kapuose aptiktais bei atsitiktiniais radiniais (ypač monetomis), kapinynas datuojamas XV a. pabaiga – XVI a. pradžia – XVIII a. II puse (žr. *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 230–232; *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 305–307).

2000 m. buvo toliau tęsiami senkapio apardyto PV pakraščio tyrimai. Čia ištirtas 58 m² plotas. Aptikti 7 griautiniai kapai, iš kurių 4 labai suardyti. Pažymėtina tai, kad iš aptiktų 7 kapų – 3 kūdikių kapai (27, 29 30), 1 paauglio kapas (24) ir tik 3 suaugusiųjų kapai (25, 26, 28).

Visi mirusieji buvo palaidoti guldant juos ant nugaros, ištiestomis kojomis. Visų geriau ar blogiau išlikusių kapų orientacija yra į V–ŠV (268°–290°). Pagal tai, kad viename kape (30) pastebėtos karstų liekanos, o trijuose kapuose aptikta keturkampio skerspjūvio geležinių kaltinių vinių (25, 28, 30), galima spręsti, kad dalis mirusiųjų buvo laidota iš lentų sukaltuose karstuose, o dalis be jų. Kape 29 kaukolės fragmentai kaktos srityje pažaliavę, tačiau šiame kape jokių radinių neaptikta. Kape 30 po kaukolės likučiais aptikti drobės fragmentai, persmeigti adatos formos nedideliu smeigtuku, kurio viršutinė dalis užsibaigia nedideliu rutuliuku. Greičiausiai galva buvo puošta drobine juostele, kuri pakaušio srityje buvo susegta šiuo smeigtuku. Daugiau radinių tyrinėjimų metu neaptikta.

Remiantis negausiais radiniais bei laidosena, 2000 m. Ramoniškių senkapyje aptikti kapai datuojami XVII amžiumi.

RAMONIŠKIAI CEMETERY

In 2000 LCCH continued the excavations of Ramoniškiai (Šakiai district) cemetery, which were started in 1997. It has investigated the area of 58 m², which contained the 7 primary burials from the 17th century a needle shaped pin and iron coffin nails were found in it.